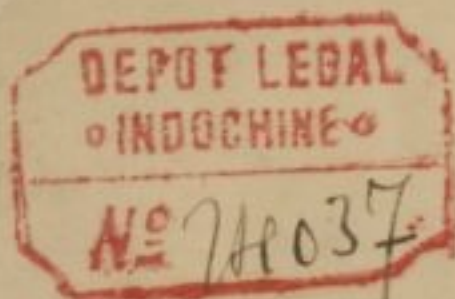

80 Pièce
INDO-CHINOIS

3078

BỨC THƯ NGỎ GỎI

ANH KIM - THẠCH

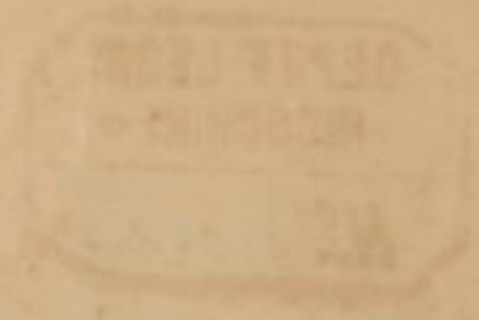

≈ AI LÀM
THẬT. BẠI
CÁCH. MẠNG. TÀU ?

TIA - SÁNG xuất - bản

80 Indoch. Pièce
3078

05

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

~ AI LAM
THAT BAI
CACH MANG TAN ?

31A SANG KHUAT

BỨC THƯ NGỎ GỎI

ANH KIM - THẠCH

Anh Kim-Thạch

Một người bạn đưa cho tôi xem hai sô Thời - Thẽ, đăng liên tiếp bài « Ai làm thất bại cách mệnh Tàu ? », và nói với tôi rằng Thời - Thẽ bút chiến với anh. Luôn dịp người báo tôi viết bài trả lời cho Thời - Thẽ

Tôi không được đọc những bài của anh đã viết về vấn-đề đó. Tôi cũng không biết hết những chánh-kiến của anh là gì? Tôi chỉ thấy rằng Thời - Thẽ gọi anh là tờ - rớt - kýt. Nhưng phải biết. Từ khi Đệ-Tam Quốc-Tê bước qua đường truy-lạc, thời không biết bao nhiêu người thoát ly cái tổ - chức ấy để kiếm một con đường tranh - đấu mới. Nhưng họ chưa kinh quá một lượt như nhau cái quá-trình đến Đệ - Tứ Quốc - Tê. Thành ra, hiện nay, chánh-kiến của họ bất đồng. Như ở Pháp có gần chục tổ - chức nhỏ - nhỏ khác nhau đang tìm con đường của một Quốc-Tê mới. Mấy ông ết-ta li niêng gọi chung cả là tờ-rớt kýt, có biết đâu là những người mà họ gọi như thế lắm khi lại nghịch hẳn ý-kiến với phái Đệ-Tứ Quốc-Tê, cũng như họ cáo đảng POUM ở I-pha-Nha. Họ cáo phái Pivert ở đảng xã hội Pháp, họ cáo phái « Que faire ? » ở đảng cộng-sản Pháp là tờ-rớt kýt cả.

Những lời cảnh - cáo này cốt để cho độc-giả hiểu rằng, đâu anh cũng tôi có chỗ bất-đồng ý-kiến, ấy là bởi vì trong sự tìm con đường cách - mạng mới, chúng ta còn ở những giai-đoạn khác nhau. Mà có thể cả đôi ta cũng nghịch ý-kiến với Trotsky nốt. Đều đó không phải là đều xấu, cũng không phải là đều hại như Thời - Thẽ đã viết và đã nêu trong một bức họa chề-nhiều. Chúng ta là người chiến-sĩ vô-sản. Sự tìm con đường tranh - đấu cách - mạng, sự hy - sinh để thiết - hiện

những tư-tưởng là chỗ nhắm tới cao của chúng ta: Đối với chúng ta, Marx và Lénine không phải Thich-Ca hay là Jésus mà mỗi lời thốt ra là một câu kinh, Trotsky không phải là thần sông mà mỗi lời có cái giá trị là một mạng lệnh. Khi nào chúng ta nấn đợi chờ lý, thời đầu một công với trăm như Liebknecht (khi Âu chiến 1914, cả đảng xã hội Đức đều bỏ toan tấn thành ngâu sách quâu bị để ủng hộ tư-bản chỉ có Otto Rühle và Karl Liebknecht chống lại mà thôi), thời đầu, phải phân-liệt với đảng cũ của chúng ta như Lénine (khi Đế Nhị Quốc-Tê trở nên phản bội, thời Lénine thoát-ly mà cùng ít đồng chí khác thành lập Đế-Tam Quốc-Tê). chúng ta cũng cương quyết lắm.

Vậy, anh cùng tôi có bất đồng ý kiến chăng? Thời ghi đó, Tôi không nghi ngờ gì rằng, với cái bảo-tánh của chúng ta sự tranh-đấu sẽ đem chúng ta lại gần hơn nữa, và Đế - Tứ Quốc-Tê, kết tinh trên cái nền thành-thật cách mạng ấy; với một cái sinh hoạt lý tưởng dồi dào nhờ sự chọi nhau ở các ý kiến để tìm sự thật, sẽ được nhiều kết quả tốt. Vì thế, mà khi viết bài này, tôi cố ý không tìm những bài của anh đã viết mà đọc, ấy là cố ý để cho những chỗ khác nhau của chúng ta tự nhiên lộ ra. Thời - Thế đầu có lắm mây chỗ khác nhau ấy mà chớ nhiều ấy là gián-tiếp khen cái đức tính cách mạng của chúng ta, không a tòng, không vâng-vâng dạ dạ, không đàn-áp tư-tưởng của mình để theo tư-tưởng của nhà lãnh-tự.

Lập trường của Phái Sít-la li-nít

Đọc xong hai bài của Thời Thế về đoạn cách-mạng Tàu 1925-1928, ai cũng có cái cảm-giác rằng đó là những lời biện hộ trước một tòa án, chớ không phải một tài liệu chánh trị cốt để đem sự sống cho quần-chúng. Biện hộ cái gì? Biện hộ rằng không phải ban chỉ huy của Đế

Tam Quốc-tề, mà cũng không phải Êt-ta-lin làm thất bại cách mạng Tàu.

Tôi nói **biện-hộ** với toàn cái nghĩa của nó. Trước tòa án, ông trạng sư muốn cao thân chủ của mình được việc, tất chỉ đem những lý lẽ ủng hộ cho thân chủ mà thôi; còn những lý lẽ có thể vạch lỗi của thân chủ của ông, ông lén cả.

Thời-Thế cũng đứng trên lập trường ấy.

Thời thế cũng chỉ đem những lý lẽ để ủng hộ Êt-ta-lin. Còn những hành động nào không hợp với sự biện hộ của **Thời-thế**, thời các ông nín cả.

Có người sẽ bảo rằng đó là lẽ tự nhiên và có lý nào tự mình buộc tội cho mình sao? Không, mấy người noi theo lắm đây. Nào có phải giành trâu cướp ruộng, hay đánh lộn cãi nhau gì mà phải có cái thái độ **duy kỷ** ấy. Đây là nói về cách mạng của nhân loại, thời những quyền lợi riêng tư gì, những sự tình gì về đảng phái phải đem hy-sinh cả cho cái chương lý cách-mạng. Đảng nào có hy-sinh như vậy được mới có thể là một đảng cách mạng. Không lạ gì mà Marx và Lénine chủ trương cái tự-chí-trích (autocritique) để cho đảng cách-mạng phân-tích rành rẽ những lầm lỗi của mình, cái tự-chí trích mà mấy ông Êt-ta-li-niêng đã đổi ra làm một cuộc « đánh trống lập » để dấu lỗi mình với quần-c chúng.

Những điều mà Phái Sít ta li-nít
không nói

Đúng vào cái lập trường « biện hộ » ấy, **Thời-Tiế** đã dấu không cho quần chúng biết những cái lỗi tây trời của Êt ta-lin, hai bài đã đăng về cuộc vận động 1925-1927 không chút gì di hơi đèn. **Thời-Thế** không rói, tôi xin nhắc lại.

a) **Giải-tán Đảng Cộng mà gia-nhập vào Quốc-Dân Đảng.**

Thời-Thế có nhắc lại một lời của Lê-Nin đã từng nói :
 « Quốc - Tả Cộng Sản phải đi đôi tạm thời VỚI BỌN
 TƯ BẢN DÂN CHỦ (Thời - thế gạch) ở các thuộc địa
 và bán khai, nhưng KHÔNG NÊN HỢP NHẤT (tôi
 gạch) với họ, mà nên nhất thiết duy trì sự ĐỘC LẬP
 (tôi gạch) của cuộc vô sản vận động, dù cuộc vận động
 ấy còn rất non nớt cũng vậy. »

Cách gạch của Thời thế chỉ rõ cái óc « biện hộ » của các
 ông ở bên ấy. Vì sao các ông không gạch luôn những lời
 mà tôi đã gạch trong câu đó ? Có phải đó là những điều sai
 lầm mà các ông không nêu lên làm gì chẳng ? Không, hoặc
 là lấy trọn câu của Lê-Nin, thời tư tưởng là đúng. Hoặc
 lấy có phần nửa ấy là đã chui đầu vào chỗ sai rồi. Cách
 gạch của Thời thế đã tỏ ra rằng các ông muốn dấu một
 lỗi to của phái Êt - ta - lin làm.

Không nên hợp nhất (fusionner) . . Độc lập . . Mà
 ở Tàu các ông Êt-ta-li-niêng có theo cái chủ trương ấy năm
 1925—1927 chẳng ? Không. Các ông ấy, muốn thực hành sự
 hàng đầu trước Tưởng - giới - Thạch, đã buộ : **đảng Cộng
 Tàu phải giải tán đi và những người cộng sản phải gia
 nhập vào Quốc Dân Đảng** Ấy có phải là « hợp - nhất »
 (fusionner) chẳng ? Ấy có phải là bỏ sự « độc lập » của
 cuộc vô sản vận động không ?

Sự gia nhập vào đảng tư bản Quốc Dân Đảng là một
 điều mà mấy ông Êt-ta-li-niêng không chời cái gì được. Lịch
 sử còn rành rành đó. Chánh lúc ấy ban chỉ huy của Đệ Tam Quốc
 Tả ra mạng lệnh, sai ông Snewliet qua ép những người cộng-
 sản Tàu phải thi hành. Ông Snewliet người Hòa Lan lúc ấy theo
 phái Êt-ta-li-niêng, hiện còn sống có thể làm chứng được. Bây giờ,
 ông Snewliet đã tỉnh ngộ, bởi vì ông biết rõ sự thật của cuộc
 cách mạng Tàu, nên đã thoát ly Đệ Tam Quốc Tả mà nhập vào
 Đệ Tứ Quốc Tả. Bạn đọc muốn biết thêm đoạn này thì nên
 đọc quyển **Staline** của Souvarine xuất bản ở Paris.

Lúc ấy, phái bochévik léninistes ở Nga đã đứng lên phản đối sự gia nhập vào Quốc dân đảng. Lý lẽ của họ làm sao? Bạn đọc hãy xem quyển *l'Internationale communiste après Lénine* sẽ biết rõ Đại ý của họ là: sự gia nhập sẽ đem đến sự thất bại, bởi vì làm yếu thế của vô sản, mạnh thế của tư bản mà đến khi tư bản trở mặt thời Đảng Cộng trở tay không kịp, quần chúng sẽ bị tàn sát.

Vậy không cần nói dông dài cho nhiều, chỉ rút một câu của Thời thế mà đập lại mây ông Ết ta li niêng cũng đủ rồi. Ai làm thất bại cách mạng Tàu? Ấy là người đã buộc Đảng cộng phải gia nhập vào Quốc Dân Đảng và làm cho vô sản vận động mất sự độc lập. Ấy là Đệ Tam Quốc Tế dưới quyền chỉ huy của Ết ta lin.

b) CÂM LẬP SÔ VIỆT LÚC PHONG TRÀO

QUÂN CHÚNG TIỀN LÊN

Thời thế nhắc lại đủ huân lệnh của Đệ Tam Quốc-Tê mà không có một chỗ nào nói rằng Đệ-Tam Quốc-Tê đã không chịu lập Sô-Việt trước hồi Trương - giới - Thạch « phản » mà lại cầm nót.

Xin nhắc lại đoạn lịch sử quan trọng đây: Cuộc Bắc-phạt làm sôi nổi quần-chúng. Thợ-thuyền, dân cây tiền lên đường tranh-đấu một cách mau lẹ ở Thượng-Hải, công hội cách mạng gồm đại đa số thợ thuyền. Lúc ấy phái Bochévik-Léniniste — hay là nói theo Thời Thế phái tờ - rớt - kýt — chủ trương rằng sự sai lầm về sự gia-nhập vào đảng tư bản có thể vãng-cứu được bằng cách khoáng-đại cuộc tranh đấu quần-chúng bằng cách đưa khẩu hiệu LẬP SÔ VIỆT.

Sô - việt là gì? Ấy là những ủy - ban tranh-đấu, tổ - chức quảng - đại quần chúng. Lập sô-việt ấy là chưa phải làm vô-trang bạo động ngay — như ở Nga, Sô-việt lập sau hồi cách mạng tháng hai, đến cách mạng tháng mười mới thành

những cơ-quan để cướp chánh quyền — mà tức là mở rộng và kiên cố sự tranh đấu của quần-chúng, thêm thế lực cho vô sản giai-cấp và cản đường phản trá của tư bản.

Đòi với khẩu hiệu ấy Êt-ta-lin nói gì? Êt-ta-lin phản-đôi, lấy cớ rằng lập Xô-viết, Quốc - Dân - Đảng, sẽ không bằng lòng đi đôi! Rồi... muốn vừa lòng Quốc-dân-Đảng Đệ-Tam Quốc-Tể cầm lập Xô-viết trong hồi Bắc-phạt và trong thời kỳ Vũ Hán... đợi đến trơ trọi một mình và phong-trào thất-bại mới mau mau đưa ra, buộc đảng Cộng Sản lập xô - viết ở Hồ-Nam, Hồ-Bắc, Tứ-Xuyên, Tân-Cương — không khác nào ở xứ ta mà lập ở Đồng-Tháp-Mười ở Hồng-Cà-Mau vậy —.

Thời-Thế có chắc: « Cái chánh sách di lùi ở thành thị và thôn quê thu hẹp cuộc tranh đấu của thợ thuyền để cải thiện sanh-hoạt là sai lầm. Thời-Thế gạch ». Trong lúc quần-chúng tỉnh dậy ùng ùng ra tranh đấu mà không đưa một khẩu hiệu tổ-chức cho vừa (khẩu - hiệu Xô - viết) ấy là thụt lùi, cầm lập xô - viết ấy là thu hẹp tranh đấu, Vô tình mà Thời Thế đập trên đầu Êt-ta lin một búa rất nặng.

Vậy ai làm thất-bại cách - mạng Tân? Ấy là những kẻ đã thu hẹp cuộc tranh đấu của quần chúng trong lúc Bắc phạt bằng cách cầm Xô Viết ấy là Đệ Tam Quốc Tể dưới quyền chỉ huy của Êt ta lin

c) DỌN HƯỜNG CHO TƯỚNG-GIỚI THẠCH

TÀN SÁT THỢ THUYỀN Ở

THƯỢNG HẢI

Thời Thế chỉ có nói Tướng - giới - Thạch « phản » mà không nói rõ ràng gì cả.

Tướng « phản », mà « phản » ai? Nếu Tướng là chiến-sĩ vô-sản mà phản như Doriot, bỏ hàng ngũ mà qua giai-cấp nghịch, thời dùng tiếng phản là phải! Cái này, mà ông Êt-ta-li-niêng gọi Tướng là lãnh-tụ của cánh-hữu của Quốc Dân Đảng chỉ huy cho tư-bản giai-cấp, thời lúc nào Tướng cũng

binh-vực cho tư-bản Tàu, trung thành với giai-cấp của nó. Cuộc tàn sát thợ thuyền ở Thượng-Hải nào có thể gọi là phản. Nói cho đúng, đó là một sự mà người lao-động, với những lời chơa thật của họ gọi là « đá dít ».

Trong cuộc « đi đôi » Tưởng cũng có thể lực của giai cấp tư-bản, lợi dụng sự hoạt đấu của Đệ-Tam Quốc-Tê mà thu hẹp sự tranh đấu quần chúng. Đền chường Tưởng đủ thể lực rồi, Tưởng « đá dít » Đệ-Tam Quốc-Tê, cũng như bây giờ Chautemps « đá dít » Thorez sau khi anh ta đã bằng lòng bắt tay nhà lãnh-tự cấp tiên, để phá vỡ một cách hèn mạt cuộc tranh đấu của vô sản Pháp, để lập nên chánh-phủ binh-dân phản bội vậy.

Sự « đá dít » là sự quí quyết của các giai cấp trong chánh trị Thời-Thế đó lỗi cho Trần-độc-Tú và Đàm-bình-San về mọi sự thất bại. Mà có ai nghe Thời-Thế nói gì về vai-trò của ban chỉ huy của Quốc-Tê Cộng-Sản trong cuộc tàn sát ở Thượng-Hải chẳng? Thời-Thế có nói rằng khi Tưởng Giới-Thạch co cẳng thời Đệ-Tam Quốc-Tê đưa dít chẳng?

Thời đây. Vài ngày trước cuộc tàn sát Thượng-Hải phái Bolchévik. Léniniste (Đệ Tứ Quốc Tê) cảnh cáo quần-chúng về thái độ của Tưởng, và chủ trương phái để phòng, thời chánh Êt-ta-lin đọc một bài diễn văn để trả lời và bình-vực cho Tưởng, bảo quần chúng tin nơi Tưởng, cho Tưởng là một « người bạn chắt chắt » (ami sûr) là một « ông tướng đỏ » (général rouge). Một chuyện ai cũng biết rằng tuy Đàm bình San, Trần độc Tú là chỉ huy chánh thức Đảng Cộng Tàu, song sự thật là bao nhiêu mạng lịnh quan hệ đều do Ban chỉ huy của Quốc-tê Cộng Sản mà người thay mặt ở Tàu là Borodine. Lúc ấy Borodine ra lệnh gì khi Tưởng buộc thợ thuyền giao khí giới lại và buộc các đạo binh có tinh thần cách mạng phải kéo khỏi Thượng Hải? Các chiến sĩ thợ thuyền không chịu nhượng bộ. Borodine buộc phải thụt lùi để cho Tưởng tự do ... bắn thợ. Bạn đọc muốn

hiều rõ đoạn này hãy đọc quyển **La Condition humaine** của **Malraux** nhà văn sĩ hiện nay còn đang đứng vào hàng ngũ của phái Êt-ta li niêng. Tôi giới thiệu quyển này bởi vì không lẽ người Êt-ta li niêng mà trở lại đề vu cáo cho **Đệ Tam quốc tế**. Các bạn sẽ thấy vai trò khốc hại của Borodine, tức là của ban chỉ huy của **Đệ tam Quốc-tế** trong cuộc thám sát Thượng Hải. Hai chuyện.

Tôi có thể kéo dài thêm nữa, nói về vai trò của Doriot ở Tàu, nói đến bức thư của đoàn đại biểu của ban chỉ huy của **Quốc Tế Cộng Sản** gửi sang Tàu để kiểm soát chánh trị của đảng **Công Sản Tàu**, bức thư mà người ta gọi là « **Lettre de Shanghai** » (Bức thư Thượng Hải), trong ấy đoàn đại biểu kết luận rằng con đường của ban chỉ huy của **Quốc tế** hoàn toàn sai lầm. Bức thư này **Đệ Tam Quốc Tế** dấu đi, sau nhờ Treint cũng ở ban chỉ huy thoát ily rồi đem ra công bố để cáo tội của Êt-ta li.

Dấu sự thật về sự tàn sát Thượng-Hải, **Thời Thế** đã gián tiếp nhận rằng chánh **Đệ Tam Quốc-Tế** làm thất bại cách mạng Tàu.

II) Những đến mà « **Thời Thế** » nói

Thời Thế viết hai bài dài để nói có một chút: « **Đệ Tam Quốc Tế** có ra huân lệnh đúng, tại **Đảm bình Sơn** và **Trần Độc Tú** làm sai nên làm thất bại cách mạng Tàu ».

Còn bao nhiêu điều là lý luận suông.

Thời Thế cũng tài thật, với một ý kiên chút xiu mà dám viết đến cả tám cột báo, chữ nhỏ sắp chặt rích. Tôi chận phục cái tài « đánh trống lập » của **Thời thế**, nhưng cái tài ấy không giúp ích cho sự giải phóng của quần chúng lúc nào, mà chỉ để nhồi sọ người ta là được mà thôi.

Muôn bậc lý lẽ của **Thời thế**, người ta có thể dùng hai phương pháp. Phương pháp thứ nhất, là trích lục trong các

tài liệu những câu nào mà chọi lại cái thuyết của Thời Thế và chứng rằng những huấn lệnh của Đệ Tam Quốc-tê là sai. Tôi không ưa cái phương pháp «thấy kiện» này. đứng trung một lập trường với Thời thế (là gia mồm cái, miêu tả nhiều lời thăng tiêng là hơn) là đều đáng nhờm ghét.

Phương pháp thứ hai là đem sự tuiệt lăm câu bản và cái có chỉ trích (esprit de critique) làm lợi khi để xem xét.

Tôi có thể đem ngay các lời mà Thời-thế đã trích ra và gọi là lời cui giao mà phân tích để chỉ cho độc giả thấy rằng huấn lệnh của Đệ-tam Quốc-tê không có gì là đúng, bảo lăm này lăm kia mà không có những khẩu hiệu nào rõ ràng, hoặc là cầm những khẩu hiệu tranh đấu (như khẩu hiệu Số viết v. v...) Có ngày giờ tôi sẽ trở lại chỗ đó. Ở đây tôi không muốn lăm nhọc óc của số đông độc giả không quen sự tranh biện lý-thuyết.

Thế nên tôi tạm nhận cái lý thứ nhất của Thời thế đi : Đệ Tam Quốc-tê có ra huấn lệnh đúng. Rồi với cái mạng, đề ấy, tôi sẽ phân tích cái lý thứ hai, là đổ tội cho Đám, Trăn.

VÌ SAO ĐÁM TRẦN «LÀM SAI» ?

Thời Thế nói huấn lệnh đúng, mà Đám Trần làm sai, nói như thế tức là bảo rằng cuộc tranh đấu chánh - trị như một sân khấu hát tuồng, hay là cho độc giả thấy đều là con-nít.

Cho huấn lệnh đúng, nghĩa là đưa những khẩu hiệu quân-chúng rõ ràng thiết-thật. Hạ cấp có làm theo hay không làm, tức khắc thấy liền, hạ cấp làm đúng hay làm sai, tức khắc thấy liền. Nếu cứ đưa những huấn lệnh mơ màng như « hãy coi chừng » và đồng thời cầm lập số - viết thời làm sao mà kiểm-soát rằng hạ-cấp có « coi chừng » ? Một huấn - lệnh đúng không thể nào làm sai được. Như ở Pháp, nếu đưa khẩu hiệu đình-công chiếm bãng, mà Thorez tán thành Dormoy cầm chiếm bãng là làm sai huấn lệnh rồi. Đó là một.

Mà khi đưa huấn-lệnh ra rồi, Đám, Trần làm sai mà Đệ-Tam Quốc-Tê không bay, để thất bại tàn tệ rồi mới hô hoảng.

Ai cũng biết, Đệ - Tam Quốc - Tê có quyền trực xuất Đàm, Trần, có quyền trực-tiếp kiểm soát hành vi của Đàm, Trần. Vậy đâu nào sự kiểm soát trước cuộc tàn sát Thượng-Hải? Nói đúng ra, con đường của Đàm, Trần trước cuộc tàn sát Thượng-Hải là chánh con đường của Êt-ta-lin, hồi các ông trạng sư ở Thời-Thế! Đó là hai chuyện.

Nếu là huân-lệnh của Đệ-Tam Quốc-Tê đúng, thời ở Tàu không phải chỉ có Đàm, Trần mà thôi. Không lẽ các chiến-sĩ khác: trước cuộc tàn sát Thượng - Hải, lại không thấy Đàm, Trần làm sai mà cảnh cáo Quốc - Tê và quân chúng. Đợi mãi đến khi thất bại, ban chỉ-huy cần phải hy-sinh Đàm, Trần để cứu vớt oai-thê của mình, mới có người đứng ra cáo lỗi Đàm, Trần. Đây là dấu vết của sự cảnh cáo của các chiến sĩ ấy? Đó là ba chuyện.

Ban chỉ huy của Đệ - Tam Quốc - Tê không phải là một nhóm người lâu lâu họp lại, viết ít cái huân-lệnh rồi về nhà ngủ. Ban chỉ-huy hoạt động chứ. Mà đối với một cuộc cách mạng quan trọng như ở Tàu, bao nhiêu lực lượng của Quốc Tê đều chăm chú về đó. Chánh ban chỉ-huy có gởi nhiều đại biểu qua Tàu để thực hành những huân - lệnh của Quốc - Tê Borodine, Doriot, Snewliet... là những người mà người Đông-Dương được biết, và rất nhiều chiến sĩ khác. Vậy hồi đó những đại biểu ấy đã làm gì mà để cho Trần, Đàm « làm sai »? Họ có cảnh cáo cho Quốc-Tê sự Trần, Đàm làm sai chớ không? Đó là bốn chuyện.

Sự thực thời quyền chỉ đạo lúc ấy do Borodine nắm. Hắn được huân-lệnh của Quốc-Tê Cộng-Sản và làm đúng theo cái bản chất của huân lệnh ấy, chỉ có Borodine. Sự hoạt đấu ở Tàu, chánh là sự hoạt đấu của Borodine, hay là nói cho đúng hơn, của ban chỉ huy của Quốc-Tê Cộng-Sản.

Mà phái Êt ta-lin cáo tội ai? Cáo tội Trần - độc - Tú và Đàm-bình Sơn. Đây tôi không muốn bảo chữa Trần-độc-Tú.

Sự hối tnh của đồng-chí ấy chưa đủ đến bởi cái lỗi hoạt đầu của anh. Song tôi tuyên bố rằng Đàm trăn đã bị phái Et-ta lin đưa ra làm «boucs émissaires» để chịu tội cho cái lỗi của phái ấy. Còn Borodine? Nào có bị trục xuất về sự làm thất bại cách mạng Tàu? Còn ban chỉ huy của Quốc-tê Cộng-sản? Khỏi nói, bạn đọc cũng biết. Nhờ thế lực lớn, phái Et-ta lin đổ lỗi cho Đàm Trăn; và loại họ ra Đảng. Nhưng đối với lịch sử, lỗi nào phải riêng do Đàm; Trăn ấy là bởi của cả ban chỉ huy của Quốc-tê Cộng Sản mà Đàm Trăn có ở trong. Bây giờ quần chúng ở thế giới đã bắt đầu thấy sự thiệt về chỗ đó rồi. Chân lý đương nhiên lên!

III Đàm-Trăn có thể «làm đúng» được không?

Người nào tranh biện với Thời Thế về trách nhiệm của sự thất bại ở Tàu, đến đây có thể dừng bút được.

Nhưng, anh Kim-Thạch chúng ta là người cách mạng, tuy tán thành Đệ tứ Quốc-tê, song đối với ngọn cờ của chúng ta, không khi nào chúng ta có cái «esprit de boutique» — óc muốn đem lẽ phải về cho mình mà thôi—Nếu đến được cái kết luận rằng . Đệ Tam Quốc-tê đã có lỗi về sự thất bại ở Tàu và chủ trương của Đệ tứ là đúng, tôi cũng chưa vừa lòng.

Chỗ nhằm của tôi là chứng giải sự tất nhiên của cái lỗi của Đệ-tam Quốc-tê cho được, thời cái lương tâm của nhà duy vật của tôi mới thỏa.

LUẬN ĐIỀU DUY TÂM CỦA THỜI THẾ

Thời thế bảo «huân lệnh của Đệ-tam Quốc-tê đúng, tại Đàm Trăn làm sai nên mới có thất bại.

Cái luận điều duy-tâm làm sao!

Vấn biết, cá-nhân có vai trò quan trọng trong lịch sử, mà khi nào nó nương dựa vào một lực lượng xã-hội và đại-biểu cho cái lực lượng xã-hội kia, Đàm, Trăn đều tại

ba lỗi lạc thế nào, dấu ảnh hưởng đến thế nào, cũng không sửa đổi được cái bản chất của đảng Cộng sản Tàu, của Quốc Tê Cộng sản. Đổ lỗi cho Đàm Trăn Ấy là dựa theo huyền học của các ông cô đạo chứ không phải là noi theo biện chứng duy vật của Marx ; Đàm Trăn là «l'esprit du mal», còn Đàm Trăn trong đảng Tàu, sai lầm, thất bại, đuổi Đàm Trăn ra ngoài được thắng lợi vân. vân...

Đều thứ hai, nêu các ông ở Thời thế tưởng rằng với những huấn lệnh mà đổi được thời cuộc, thời cần gì tranh đấu cần gì hy sinh, cứ đưa «huân lệnh đúng» là cách mạng thành công. Ấy là các ông ấy hoàn toàn duy tâm rồi. Còn nêu các ông ấy nhận những huấn lệnh là những ý kiến của cái chánh trị trong quần chúng mới thật quyết định được thời cuộc, thời các ông ấy phải bỏ nấn cái luận điệu trên kia đi.

Thời Thế chỉ trích lục những cái huấn lệnh, mà không có trích lục những tài liệu nào có tánh chất chánh trị quần chúng. Đó là cái cửa đã mở cho ta thấy nguyên nhân của sự thất bại ở Tàu.

CHÁNH TRỊ HAI MẶT CỦA ĐỆ TAM QUỐC TÊ

Cái nguyên nhân ấy là cái chánh trị hai mặt của Đệ - Tam Quốc Tê : mặt đối với đại đa số quần chúng, tức là mặt công khai, là cái chánh-trị hoạt đấu; mặt bí-mật thì muốn đến cách mạng. Thời Thế không có trích-lục những tài liệu nào có tánh chất là để công khai cái chánh trị của ban chỉ huy của Quốc-Tê với quần chúng. Ấy bởi vì những tài liệu ấy đều có tánh chất hoạt đấu : « Tuổng-giới - Thạch, một ông tướng đó ... một người bạn chắc chắn ... » « Cầm lập xô-viết lúc Bắc phạt » « trả khí giới lại cho Tuổng ở Thượng Hải » vân vân...

Với cái chánh-trị công-khai như thế, những mật-lệnh, gởi cho một ít chiến sĩ phóng có giá trị gì ? Đàm, Trăn có hiệu

được những mặt lệnh ấy và ráng làm cho đúng theo phông được không?

Nếu giai cấp vô sản muốn đánh đổ tư bản, mà đòi với đại đa số quần chúng lại hô khẩu hiệu « ủng hộ tư bản », thì còn làm không được, huống chi vài trăm người được đọc những mặt lệnh của Quốc-Tê Cộng-Sản, làm gì mà chống lại được cái trào-lưu hoạt đấu cuốn cuộn trong quần chúng bởi những khẩu hiệu công khai của Quốc-Tê?

Anh Kim-Thạch, anh nên chú ý nơi đó. Có người bảo tôi rằng không bao lâu đây, anh còn chút ít tưởng đến sự hiệu quả của cái chánh-trị hai mặt: Bàn về chánh-trị của Êt-ta-lin, anh có nhận với người bạn ấy rằng cái chánh-trị công khai của Quốc-Tê Cộng-Sản rõ ràng là hoạt đấu, nhưng anh còn nghi ngờ. Anh nói: « không biết chừng Êt-ta-lin còn giấu cái ngón cao cường gì đó ».

Tôi xin nói với anh. Nhà chánh trị quần chúng không cần kể đến cái chánh trị đầu đuôi nào cả. Marx đã nói một ý kiến có thể trở nên một động lực là khi nào nó thâm nhập trong quần chúng, mà cái thay đổi xã hội là cái hành động quần chúng, chứ đâu phải cái ý kiến mà người ta đầu kín đầu.

Cái chánh trị hai mặt bao giờ cũng làm hại cho cái chánh trị cách mạng. Ai mà còn bảo rằng: không biết chừng, họ còn cái gì mâu nhiệm lắm là ké mà Marx đã gọi một tiếng rất tiếng rất đúng là « philistin petit-bourgeois ». Tôi biết anh đã coi được cái tệ ấy rồi. Nhưng một lúc kinh quá cái giai đoạn ấy, anh hiền hơn ai sự vô lý của cái giai đoạn ấy.

Kết luận

Ai làm thất bại cách mạng Tàu? Câu hỏi ấy là cái cơ-hội để cho tôi trả lời một câu hỏi quan trọng hơn: Ai sẽ làm thất bại phong trào quần chúng đang tiến lên?

Tôi quyết: ấy là người có cái chánh-trị mà công khai đối với quần chúng có tánh chất hoạt đấu.

Nhượng bộ cho tư bản như ở Pháp, ở I-pha-Nho, cầm quân-chúng tịch thu địa sản của địa chủ phong kiến như ở Tàu bây giờ, ra mặt cái lương như ở Đông - Dương, đó là cái chánh-trị công khai với quần chúng đó. Còn bao nhiêu mặt-linh, huân-linh đều là những cái để làm « alibi » những có để sau thất-bại sẽ đổ lỗi cho Trần-huy-Liệu hay Dương-bạch-Mai « làm sai » huân linh của Đế Tam Quốc-tê.

Nhà cách mạng vô sản có dầu cái chánh trị mình hay che đây nó bằng cái chánh trị hoạt đầu chẳng ? Không. Ấy là kết luận của bài học ở Tàu mà đó cũng là một chơ lý của chủ nghĩa duy vật .

Anh cùng tôi có lẽ không đồng về đôi chỗ ở chánh trị Nhưng tôi không nghi ngờ gì rằng về vấn đề nguyên lý của duy-vật, anh cũng đồng ý kiên với tôi rằng cái chánh trị hai mặt chỉ đem hại cho quần chúng mà thôi.

Lời chào thân ái,

NHI NHI

BA XUAT VÂN

1. Đây là một bài thơ của Trung Quốc.

2. Bài thơ này có thể dịch như sau:

3. Bài thơ này có thể dịch như sau:

4. Bài thơ này có thể dịch như sau:

5. Bài thơ này có thể dịch như sau:

BUÔNG M

1. Đây là một bài thơ của Trung Quốc.

2. Bài thơ này có thể dịch như sau:

3. Bài thơ này có thể dịch như sau:

SÁP XUẤT BÀN

1. Đây là một bài thơ của Trung Quốc.

2. Bài thơ này có thể dịch như sau:

3. Bài thơ này có thể dịch như sau:

4. Bài thơ này có thể dịch như sau:

5. Bài thơ này có thể dịch như sau:

Giá : 4 xu

ĐÃ XUẤT BẢN

- 1º) Quốc-tê cộng sản trong cuộc Trung Nhật chiến tranh
- 2º) Nếu không có mặt trận bình-dân ?
- 3º) Liên-bang xô-viết 1937.
- 4º) Phái Staline và Liên bang xô-viết.
- 5º) Bức thư gửi anh Kim-Thạch.

ĐƯƠNG IN

- 1º) Vấn đề phòng thủ Đông Dương
- 2º) Từ Đệ Tam sang Đệ Tứ quốc-tê
- 3º) Ai là Phát-xít ?

SẴN XUẤT BẢN

- 1º) Quốc-tê Cộng sản trong cuộc chiến tranh Tây ban-Nha .
- 2º) Vấn đề Cách mạng Trung-Hoa
- 3º) Từ Lénine đến Staline
- 4º) Ai làm thất bại cách mạng Tàu.

In tại Thái bình dương 12ter Hàng Than—Hanoi

Tirage : 2000 ex.
Dépot légal : 2 ex.

Hanoi, le 9 Mars 1938

